

Klager

Psykolog

Oslo, 28.01.2019
FER-sak: 20/18K

FAGETISK KLAGESAK - KONKLUSJON

Klager:

Innklaget psykolog:

Norsk psykologforening (NPF), Fagetisk råd (FER) mottok klagen 20.08.18 og sluttbehandlet klagen i sitt møte 28.01.19.

Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer.

Vedtak: *5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.*

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

Den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at den innklagede psykologen kan foreta en fagetisk refleksjon over de punktene som FER påpeker i psykologens arbeid og eventuelt endre sin praksis slik at denne er i overensstemmelse med EPNP. Det er ønskelig at denne prosessen kan vise at klager er respektert.

SAKSGANG:

- 20.08.18 FER mottok brev fra klager med klage på Psykologforeningens medlem X.
- 24.09.18 FER vurderte henvendelsen i møte og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak.
- 24.09.18 Innklaget psykolog ble tilskrevet med anmodning om innen fire uker å redegjøre for klagen under henvisning til spesielle punkter i ”Etiske prinsipper for nordiske psykologer” (EPNP).
- 01.11.18 FER mottok redegjørelse fra innklagede psykolog.
- 24.10.18 Redegjørelsen ble sent til klager med anmodning om innen to uker å kommentere innklagedes redegjørelse. FER mottok ikke kommentar fra klager.
- 28.01.19 FER sluttbehandlet saken uten å ha mottatt kommentarer fra klager.

OPPSUMMERING AV TILSENDT DOKUMENTASJON

i) Klagers brev til FER

I sitt første brev til FER viser klager til innklagede psykolog sin rolle som sakkyndig og i tilbakeføring av barn etter plassering jf. § 4-12 – oppheving av vedtak etter Lagmannsrettens dom xx.xx.18. Slik FER leser klagen forstår vi den slik:

1. Psykologen skal ha brutt taushetsplikten ved å delta i diskusjon om saken på nettet i et faglig forum.
2. Gått utover sitt mandat som sakkyndig ved å ta kontakt med familien etter vedtaket om tilbakeføring og bistand til familien i tilbakeføringen.
3. Vanskeliggjort barneverntjenesten sitt arbeid ved å forstyrre tilbakeføringsprosessen ved at foreldrene trakk sitt opprinnelige samtykke til tilbakeføringsplan.
4. Ikke vært lydhør og sensitiv på barnas signaler og behov i samband med tilbakeføring til hjemmet.

ii) Relevante punkter i ”Etiske prinsipper for nordiske psykologer” (EPNP)

FER vurderte henvendelsen fra klager i møte 24.09.18 og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak med henvisning til følgende punkter i EPNP: Rådet ba om psykologens redegjørelse til klagen, som psykologen fikk oversendt tidligere med spesiell henvisning til følgende punkt i «*Etiske prinsipper for nordiske psykologer*»:

II.1 Respekt for personens rettigheter og verdighet

Psykologen viser respekt for og arbeider for å fremme utviklingen av hvert menneskes rettigheter, verdighet og integritet. Han/hun respekterer individets rett til privatliv, konfidensialitet, selvbestemmelse og autonomi, i samsvar med psykologens øvrige profesjonelle forpliktelser og med loven.

Respekt

Psykologen viser respekt for individets grunnleggende rettigheter, verdighet og integritet, og tilstreber å unngå at hans/hennes kunnskap anvendes på en måte som krenker, utnytter eller undertrykker individer.

Psykologen er oppmerksom på og respekterer den kunnskap, innsikt, erfaring og ekspertise som klienter, relevante tredje parter og allmennheten har og respekterer kollegers og andre yrkesgruppers særlige kompetanse, forpliktelser og ansvar.

Konfidensialitet og taushetsplikt

Psykologen respekterer individets rett til konfidensialitet gjennom å iakttas taushet om det som han/hun får rede på om klienter og andre under utøvelsen av yrket. Unntak fra taushetsplikten gjøres dersom det foreligger åpenbar fare for klienten eller andre. Psykologen kan også i henhold til loven være forpliktet til å gi fra seg opplysninger, og informerer derfor klienten om de begrensningene i taushetsplikten som følger av loven.

Selvbestemmelse

Psykologen sørger for å ivareta maksimal autonomi og selvbestemmelse for klienten, inkludert retten til å gå inn i og til å avslutte den profesjonelle relasjonen. I arbeid med barn, personer underlagt lovhemlet tvang eller i pressede akutte situasjoner kan, under hensyntagen til gjeldende lovgivning, frivillighetsprinsippet fravikes, men en samarbeidsrelasjon tilstrebes også her.

FER ba psykologen reflektere over hvorvidt hennes deltakelse på nettsiden var å betrakte som brudd på taushetsplikten. Vi ønsket også at psykologen reflekterte over om hun hadde hørt barna godt nok og ivaretatt barnas selvbestemmelse tilstrekkelig i tilbakeføringsprosessen, jf. også punkt om kompetanse. FER ba om at psykologen reflekterte over klagers opplevelse av manglende respekt overfor andre fagpersoner og deres bidrag.

II.2 Kompetanse

Psykologen bestreber seg på å utvikle og opprettholde høy faglig kompetanse i sitt arbeide. Psykologen tilstreber bevissthet om sine faglige og menneskelige sterke og svake sider, slik at han/hun realistisk kan vurdere med

hvilken kompetanse han/hun kan påta seg oppgaver. Psykologen påtar seg kun de oppgaver, tilbyr kun de tjenester og bruker kun de metoder han/hun er kvalifisert til gjennom utdanning, trening og erfaring.

Etisk bevissthet

En forutsetning for en høy faglig kompetanse er at psykologen er oppmerksom på de fagetiske prinsippene, og integrerer etiske vurderinger i sin profesjonelle praksis.

II. 3 Ansvar

Psykologen er oppmerksom på det profesjonelle og vitenskapelige ansvaret han/hun har overfor sine klienter og overfor den organisasjon og det samfunn som han/hun lever og arbeider i.

Psykologen unngår å gjøre skade og er ansvarlig for sine handlinger. Han/hun forsikrer seg så langt det er mulig om at hans/hennes tjenester ikke misbrukes.

Ansvar

Psykologen tar selvstendig ansvar for kvaliteten og konsekvensene av sitt arbeid, men er samtidig klar over at han/hun av andre oppleves som representant for sin yrkesgruppe.

Unngåelse av misbruk/skade

Psykologen tilstreber å unngå at psykologisk kunnskap eller praksis blir misbrukt, og tar ansvar for at skade som er uunngåelig og som kan forutses blir gjort så liten som mulig.

Håndtering av etiske dilemmaer

Psykologen erkjenner at fagetiske dilemmaer forekommer, og at det er psykologens ansvar å klargjøre slike dilemmaer og rådføre seg med kolleger og/eller den nasjonale foreningen og å informere relevante andre om de kravene som de etiske prinsippene stiller.

Kontinuitet i tjenester

Psykologen erkjenner det ansvaret han/hun har for relasjonen til en klient etter at det profesjonelle oppdraget formelt er avsluttet.

FER ønsket at psykologen reflekterte over påstandene om at hun har vanskeliggjort barnevernstjenestens arbeid i saken, og hindret at barna ble sikret en videre oppfølging etter tilbakeføring. Vi ba psykologen også reflektere over mulige konsekvenser av dette.

II. 4 Integritet

Psykologen søker å fremme integritet innen forskning, undervisning og anvendt psykologi. Dette innebærer at psykologen opptrer ærlig, upartisk og respektfullt overfor relevante involverte parter. Han/hun forsøker å synliggjøre og klargjøre sin egen rolle i de ulike sammenhengene der han/hun arbeider.

Redelighet og tydelighet

Psykologen gir adekvate opplysninger om sine kvalifikasjoner, utdanning, erfaring, kompetanse og faglige tilknytning, og benytter bare de yrkesbetegnelser som utdanning, autorisasjon og stilling gir rett til. Når psykologen uttaler seg i egenskap av psykolog, tilstrebes saklighet og nøyaktighet. Psykologen informerer om psykologisk yrkesutøvelse på en slik måte at misoppfatningen eller skade for fag eller yrke unngås. Psykologen informerer på forhånd om de økonomiske vilkårene og vurderer nøye de følger det kan få for den profesjonelle relasjonen dersom han/hun mottar gaver eller andre tjenester fra klienten.

Rollekonflikter og utnyttning

Psykologen tilstreber bevissthet om sine egne behov, holdninger og vurderinger og om sin rolle i relasjonen. Han/hun misbruker ikke sin makt og stilling gjennom å utnytte klientens avhengighet og tillit. Psykologen unngår utenomprofesjonelle relasjoner til en klient, som kan redusere den profesjonelle distanse og føre til interessekonflikter eller utnyttelse.

FER ønsket at psykologen reflekterte rundt påstanden om at hun hadde gått ut over sin rolle som oppnevnt sakkyndig.

iii) Innklagedes redegjørelse.

I sin redegjørelse beskriver innklagede som svar på klagepunktene:

Psykologen skal ha brutt taushetsplikten ved å delta i diskusjon om saken på nettet i et faglig forum.

1. Innklagete viser til at fylkesmannen har konkludert med at der ikke foreligger brudd på taushetsplikten. Hun hevder at hennes refleksjoner i et fagforum på Facebook kom etter en konkret sak, men at hun hadde flere saker i tankene, og at innspillene hennes hadde fokus på det prinsipielle. For øvrig sier hun at foreldrene i denne konkrete saken har fritatt henne for taushetsplikten.

Hun mener at hun i faglige diskusjoner anonymiserer slik at aspekter ikke skal kunne gjenkjennes. Psykologen mener at slik hun har presentert saken så er respekt ivaretatt, likedan verdighet og integritet.

2. Gått utover sitt mandat som sakkyndig ved å ta kontakt med familien etter vedtaket om tilbakeføring og bistand til familien i tilbakeføringen.

Psykologens sakkyndige rolle var avsluttet i februar 2018. Barneverntjenesten leide henne inn en uke etter opphevelsen av omsorgsovertakelsen 12.6.18. Psykologen mener at rollen var annerledes og at hun nå skulle fungere som veileder for foreldrene. Hun skulle bygge tillit, men sier at mandatet ikke ble ettersendt fra barneverntjenesten trass i purringer.

Tilbakeføringen av barna ble planlagt av barneverntjenesten i samarbeid med foreldrene. Psykologen hadde ingen rolle ved tilbakeføringen av de to minste barna.

3. Vanskeliggjort barneverntjenesten sitt arbeid ved å forstyrre tilbakeføringsprosessen ved at foreldrene trakk sitt opprinnelige samtykke til tilbakeføringsplan.

Psykologen sier at foreldrene ønsket en annen form og innhold på tiltakene i deres eget hjem etter tilbakeføringen. Mandatet for tilbakeføringen ble i følge psykologen ikke framlagt for foreldrene på flere uker, og planen var heller ikke konkretisert i samråd med foreldrene. Etter at samarbeidet med barnevernstjenesten og tiltaket opphørte ble det foretatt en arbeidsdeling mellom psykologen og familiens advokater der psykologen skulle holde fokus på barnas og foreldrenes behov etter hjemflytting og der advokatene skulle ta seg av det formelle vis a vis barneverntjenesten. Psykologen mener at hun har og har hatt ønske om å samarbeide med barneverntjenesten og tiltaket, men at dette hele tiden har vært umuliggjort.

4. Ikke vært lydhør og sensitiv på barnas signaler og behov i samband med tilbakeføring til hjemmet.

Psykologen mener at hun ble engasjert etter ønske fra foreldrene og med bakgrunn i rollen som sakkyndig. Foreldrene sto fritt til å velge inn den de ønsket som veileder, og de har hele tiden hatt tillit til henne. Hennes primære fokus har vært å trygge foreldre og barn etter den traumatiske omsorgsovertakelsen og bistå etter hjemflytting. I den grad det har vært behov for å involvere andre som for eksempel BUP, har hun tatt initiativ til henvisning slik at behovene til barna ble sikret.

Psykologen har fortløpende reflektert over sin egen rolle i saken sammen med kollegaer og advokatene til familien, og også vurdert å trekke seg fra saken. Hun har også informert barnevernstjenesten og tiltaket om dilemmaene i saken, men har ikke fått noe svar tilbake.

iv) Klager har ikke gitt noen kommentarer på innklagedes redegjørelse, og saken konkluderes på bakgrunn av foreliggende dokumentasjon.

FERS VURDERING OG KONKLUSJON

FER ba psykologen reflektere over hvorvidt hennes deltakelse på nettsiden var å betrakte som brudd på taushetsplikten. Slik hun redegjør for hvordan hun mener å ha ivaretatt taushetsplikten, og at hun også ser at deltakelse i drøftinger av saker på sosiale medier må gjøres med varsomhet. FER kan ikke se at her foreligger brudd på EPNP.

FER ønsket også at psykologen reflekterte over om hun hadde hørt barna godt nok og ivaretatt barnas selvbestemmelse tilstrekkelig i tilbakeføringsprosessen, jf. også punkt om kompetanse. Slik hun redegjør for sin rolle i samband med tilbakeføring, kan ikke FER se at der foreligger brudd på EPNP. FER oppfatter at psykologen gjennom hele saken har søkt kollegial bistand for å sikre en best mulig prosess.

FER ba om at psykologen reflekterte over klagers opplevelse av manglende respekt overfor andre fagpersoner og deres bidrag. Hun beskriver, slik FER oppfatter det, at hun gjennom hele prosessen ønsker og har ønsket å få til et samarbeid med barneverntjenesten og tiltaket, men at hennes initiativ ikke har blitt besvart fra verken barneverntjeneste eller tiltak. Hun beskriver at hun har drøftet fagetiske dilemmaene knyttet til det manglende samarbeidet, og hva dette burde avstedkomme av beslutninger og at hun har involvert både foreldre, advokater og kollegaer i disse dilemmaene, og informert barneverntjenesten fortløpende jfr. vedlagte logg over tidsforløpet i saken med tilhørende fagetiske refleksjoner.

FER ønsket at psykologen reflekterte over påstandene om at hun har vanskeliggjort barneverntjenestens arbeid i saken, og hindret at barna ble sikret en videre oppfølging etter tilbakeføring. Vi ba henne også reflektere over mulige konsekvenser av dette. Slik FER forstår hennes redegjørelse i tidsoversikten, ba barneverntjenesten om bistand fra psykologen også for å at foreldrene skulle få økt tillit til tiltaket som skulle bistå foreldrene i samband med tilbakeføring. FER kan ikke se at hun har vanskeliggjort barneverntjenesten sitt arbeid og forhindret at barna ble fratatt bistand i samband med tilbakeflyttingen. FER forholder seg til den foreliggende redegjørelsen fra psykologen da klager ikke har kommentert redegjørelsen som foreligger. FER kan ikke se at der foreligger noe brudd på EPNP på dette punktet.

FER finner heller ikke at der foreligger brudd mht. rollekonflikt når psykologen gikk fra å være sakkyndig til å være veileder for foreldrene. Slik hun redegjør finner FER at hun eksplisitt overfor både barneverntjeneste og foreldre er tydelig på hva den nye rollen innebar. FER mener mandatet for rollen som veileder i utgangspunktet også inneholder en bestilling om at hun skal bidra til økt tillit til tiltaket som barneverntjenesten ville sette inn. FER er usikker på hvordan denne delen av mandatet er ivaretatt, og hva som konkret ble gjort for å ivareta denne biten. FER ser at det i denne sammenheng ville vært behov for en arbeidsdeling mellom tiltaket og psykologen, og at dette burde vært skriftliggjort samtidig som barneverntjenesten som oppdragsgiver burde sikret en fortløpende dialog som ville bidra til at

dette samarbeidet kom godt i gang. Med bakgrunn i den foreliggende dokumentasjon kan ikke FER se at dette gir grunnlag for brudd på EPNP.

FER vil avslutningsvis gi uttrykk for at den konkrete saken er ytterst krevende med hensyn til å sikre at foreldre og barn skal klare å bearbeide en traumatisk prosess med omsorgsovertakelse og seinere tilbakeføring. Dette fordrer at alle aktører i saken har en gjensidig felles forståelse av mål, roller og samarbeidsrelasjoner for å sikre at familien kan klare å komme videre i livet.

Vedtak: 5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Vedtaket fattet av Fagetisk råd kan ankes til Psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
Fagetisk råd
Norsk psykologforening
Svanhild Mellingen, leder

for leder, Ingvild Aubert, sekretær FER

Kopi: Sentralstyret i Psykologforeningen, v/president Tor Levin Hofgaard